

технологій як способу спілкування та налагодження контакту з дітьми. Визначено, що ігрова діяльність, наповнена музичним змістом сприяє інтенсифікації пізнавальних процесів дітей, посилює мотивацію до суспільно-корисної діяльності, допомагає в розвитку інтелектуальних та емоційних реакцій, спонукає пробудження творчих засад особистості. Також в процесі дослідження виявлено, що використання ігрових технологій у процесі взаємодії з дітьми, що перебувають в складних життєвих обставинах, забезпечує найбільш сприятливі умови для вільного самопрояву, формує когнітивні здібності, комунікативні вміння та навички, полегшуючи входження дитини у нове середовище спілкування з оточуючими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Драганчук В. М. Музика як фактор психокоригування: історичний, теоретичний і практичний аспекти: дис. ... к. мист.: 17.00.03 / Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2003. 235 с.
2. Малашевська І. А. Психокоригуючий принцип музичного навчання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з використанням музикотерапії. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2015, № 2 (46). С. 248–256.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

УДК 378:792.8.071.1

Наталя ТЕРЕШЕНКО, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри хореографічного мистецтва,
Херсонський державний університет,
м. Херсон, Україна

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ

Анотація. У статті розглянуто особливості формування в студентів спеціальності «Хореографія» soft skills в умовах ЗВО та їхній вплив на конкурентоспроможність майбутніх випускників. Констатовано факт наявної проблеми співвідношення між отриманими знаннями та навичками, необхідними для негайного працевлаштування. Наведені програмні результати навчання, визначені Стандартом вищої освіти, які дозволять забезпечити формування в випускників важливих для працевлаштування навичок. Окреслено необхідні для майбутнього хореографа соціальні навички. Запропоновані методи, які сприяють набуттю soft skills.

Ключові слова: soft skills; гнучкі навички; конкурентоспроможність; майбутні хореографи; студенти; освітні компоненти; компетентність; методи навчання; форми навчання.

Економічний розвиток держави залежить від людського капіталу, який базується на якісній освіті та високому культурному рівні. Це призводить до пошуку нових підходів до організації освітньої діяльності, оновлення змісту освіти, методики навчання з метою надання майбутнім фахівцям можливості здобувати ключові компетентності, а також наскрізні вміння та навички для успішного життя (навички критичного та творчого мислення, уміння розв'язувати складні проблеми, навички співпраці з іншими, емоційний інтелект тощо).

Такі зміни зумовлюють і розвиток контролю за якістю освіти. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», під якістю слід розуміти «відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним

стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості» [5].

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 024 другого (магістерського) рівня вищої освіти визначає за ціль навчання – «формування фахівців, здатних розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі «Культура і мистецтво» спеціальності «Хореографія» у процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, та характеризується невизначеністю умов і вимог» [6]. У Стандарті вищої освіти зі спеціальності 024 першого (бакалаврського) рівня вищої освіти під цілями навчання визначаються «підготовка фахівців у сфері виконавського мистецтва, балетмейстерської, викладацької, методичної діяльності в сфері початкової, профільної, фахової передвищої мистецької освіти» [7]. Означені цілі визначають достатньо широкий спектр майбутньої професійної діяльності випускників, які повинні під час навчання здобути відповідні вміння та навички, що підготують їх до розв'язання складних задач у невизначених умовах.

Заклади вищої освіти України, у яких реалізується фахова підготовка майбутніх хореографів, ставлять за мету підготовку конкурентоспроможних фахівців, які володітимуть необхідними загальними та спеціальними компетентностями, що вбирають відповідні знання, уміння та навички, зокрема і соціальні. Так, Херсонський державний університет у фокусі освітньої програми «Хореографія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти визначає «здобуття фахових компетентностей в сфері хореографії, які передбачають визначену зайнятість та можливість подальшої освіти та кар'єрного зростання» [4]. У тому ж ЗВО освітня програма «Хореографія» другого (магістерського) рівня вищої освіти «охоплює виконання завдань в галузі хореографічного мистецтва, принципи, форми, методи та методики педагогічної діяльності у сфері вищої хореографічної освіти; принципи та методи

балетмейстерської діяльності; принципи та методи організаційно-управлінської діяльності у сфері хореографічного мистецтва та освіти» [3].

Сучасні вимоги, які висуваються перед ЗВО для успішної реалізації освітнього процесу, ставлять необхідною умовою врахування потреб ринку праці, які вивчаються шляхом аналізу запитів від потенційних роботодавців, дослідження розвитку ринку праці та досвіду працевлаштування випускників.

Попри досить високий рівень освітньо-професійної підготовки молодих спеціалістів у сфері хореографії, сьогодні спостерігається напружена ситуація на ринку праці, велика плінність кадрів, що підтверджує деяку невідповідність якості знань та виконавської майстерності студентів вимогам до потреб сучасного професійного ринку. Існує проблема співвідношення між отриманими знаннями в освітньому процесі та вміннями й навичками, необхідними для негайного поринання у професійну діяльність. Керівники хореографічних колективів, які є потенційними роботодавцями для випускників спеціальності «Хореографія», наголошують на недостатній сформованості в них уміння вирішувати проблемні ситуації, тайм-менеджменту, володіння голосом, здатності аргументовано доносити інформацію, навичок спілкування, уміння працювати в команді, здатності до комерційної діяльності за фахом, гнучкості, здібності адаптуватись [2, с. 167].

Ця проблема є багатоаспектною та потребує вивчення питань, пов'язаних з якістю підготовки майбутніх хореографів у сучасних закладах вищої освіти та їхньої готовності до реального працевлаштування.

Означена проблема обґрунтовує актуальність дослідження умов, методів та засобів формування соціальних навичок (soft skills) у процесі фахової підготовки майбутніх фахівців галузі хореографії.

Згідно з дослідженнями та відгуками роботодавців, важливими аспектами, які сприяють вдалому працевлаштуванню випускників, є особистісні якості характеру, розумові здібності молодих спеціалістів, здатність до професійного розвитку, комунікативні навички, здатність до командного та індивідуального

виду діяльності, лідерські якості, готовність до публічного виступу, якості, які призводять до професійного зростання. Тобто основний запит ринку праці спрямований на спеціаліста, який здатен насамперед вільно адаптуватися в умовах сьогодення, швидко та якісно реагувати на зміни та потреби суспільства. Таким чином, ефективне застосування соціально-психологічних умінь та навичок (soft skills) у збалансованому поєднанні з професійними знаннями (hard skills) є одним із головних показників висококваліфікованого спеціаліста, здатного об'єктивно оцінювати умови діяльності, активно шукати та знаходити креативний підхід до вирішення виробничих завдань [1, с. 106].

Термін «soft skills» – соціологічний термін, який належить до емоційного інтелекту людини. Найчастіше при перекладі «soft skills» визначають як «м'які» навички (компетентності), проте зустрічаються й інші переклади, наприклад: соціальні, функціональні, людські або уніфіковані, соціально-психологічні. Під м'якими навичками слід розуміти перелік особистих характеристик, які так або інакше пов'язані з ефективною взаємодією з іншими людьми та впливають на успішне виконання професійних обов'язків будь-якого профілю. До цієї групи належать індивідуальні, комунікативні та управлінські навички.

Стандарт вищої освіти зі спеціальності «Хореографія» пропонує цілий спектр спеціальних компетентностей та результатів навчання, опанування та досягнення яких дозволять забезпечити формування в майбутніх хореографів важливих для подальшого працевлаштування soft skills.

Освітній процес за освітньо-професійними програмами зі спеціальності «Хореографія» передбачає опанування студентами комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю, який відповідно до Стандарту вищої освіти повинен бути готовим до здійснення професійної діяльності в сфері виконавського мистецтва, а також балетмейстерської, викладацької, методичної діяльності в сфері початкової, профільної, фахової передвищої мистецької освіти.

З огляду на творче спрямування підготовки хореографів, соціальні навички студентів формуються як в процесі вивчення освітніх компонент, так і під час проходження різних видів практик, участі у благодійній, громадській фестивальной, конкурсній діяльності, мистецьких та соціальних проєктах [2, с. 171].

Отже, формування soft skills в процесі фахової підготовки майбутніх хореографів у ЗВО відбувається у різноманітний спосіб упродовж усього періоду навчання. Добір названих соціальних навичок зумовлений цілями та програмними результатами навчання, визначеними Стандартом вищої освіти зі спеціальності «Хореографія». Розвиток гнучких навичок у студентів-хореографів є важливим, оскільки фахівець у галузі хореографії для забезпечення його конкурентоспроможності має бути соціально адаптованим, готовим до здійснення діяльності у невизначених умовах, що зумовлено світовими тенденціями ринку праці, а також специфікою професійної діяльності фахівця з хореографії, яка характеризується постійною появою нових неочікуваних вимог та потреб споживачів культурно-мистецького продукту, що вимагає від випускників неординарних підходів та самовдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Лавриш Ю. Навички соціальної взаємодії як необхідна складова підготовки інженерів у сучасному університеті. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Психологія. 2015. Вип. 37. С. 104–111.
2. Медвідь Т., Терешенко Н. Формування soft skills у процесі фахової підготовки майбутніх хореографів. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. *Вип. 4, 2021. С 165-178*
3. Освітньо-професійна програма «Хореографія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія. *Херсонський державний університет*. URL: <https://www.kspu.edu/>

FileDownload.ashx/024.02_OPP_Choreography_B_2021.pdf?id=d19563f4-3cfd-43c4-a7e1-cd31eb7b1bc6

4. Освітньо-професійна програма «Хореографія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія. *Херсонський державний університет*. URL: [https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/024.02_OPP_Choreography_B_2021%20\(2\).pdf?id=d3945c7e-188d-4b7a-a849-1da4bfbf6629](https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/024.02_OPP_Choreography_B_2021%20(2).pdf?id=d3945c7e-188d-4b7a-a849-1da4bfbf6629) (дата звернення: 24.10.2021).
5. Про вищу освіту: Закон України, док. № 1556-VII, ред. від 02.10.2021. *База даних «Законодавство України» / ВР України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
6. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 024 – Хореографія другого (магістерського) рівня вищої освіти. *Міністерство освіти і науки України: офіц. вебпортал*. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/024-choreografia-M.pdf>
7. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 024 – Хореографія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. *Міністерство освіти і науки України: офіц. вебпортал*. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/024-choreografia-B.pdf>